

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ugarske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četr leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četr leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od cetristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. štev. 220.

Opravnistvo, na ktero naj se biagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Ljubljanske mestne volitve.

V glavnem mestu Slovenije zdaj že dolgo gospodari z občinsko upravo ona iz c. kr. birokratov in priseljencih tujcev osnovana klika nemškutarjev in Nemcev, ki predstavlja zrno stranke, ktera je vselej in povsod pripravna družiti se s protivniki Slovenstva. Oficijelen glas tega mesta ni pravi glas slovenske Ljubljane, in vendar smo videli več let, da je zastopstvo ljubljanskega mesta pri vseh važnih prilikah povzdignilo se in govorilo v imenu Ljubljane, da celo v imenu dežele tako, kakor ni in ne more biti po želji prebivalcem. Kjer je bilo treba nemškutarjem, tam je mestno zastopstvo ljubljansko grdilo slovensko ljudstvo, kranjsko deželo, narodno stranko; potegovalo se je za vsa politična vprašanja, ktera so na to obrnena, da slovenskemu razvitku škodujejo, rovalo in glasovalo je proti prejšnji vladi, ktere geslo je bilo pomirjenje in izravnanje med narodi, enake pravice za vse. Polovični tui svet, ki iz tega sodi, kar sliši, kar se kriči, moral je misliti, da v Ljubljani ni Slovencev. In da se je dosti kričalo v nemški rog, za to so mestnega zbora nemškatarski kričači vrlo skrbeli.

In vse to proti-slovensko delovanje in rovanje od strani ljubljanskega zbora je bilo — enoglasno, ker nobenega Slovence ni bilo v zastopu. Slovenci so se pri zadnjih mestnih volitvah ponavlja glasovanja zdržavali. Pustili so protivnikom celo volišče.

Ni umestno zdaj rekriminacije delati o tem kar je bilo, ker preteklosti ne more nihče preobrniti. Ali potrebno je, da se damo od preteklosti podučiti, in se vprašamo: ali je pametno, da se tudi na dalje ljubljanski Slovenci drže dozdanje taktike, ali pa morda bi bilo bolje, da stopijo na bojišče in od početka vsaj manjšino v mestni zastop spravijo. Mi živo priporočamo, naj bi ravno na denašnji dan v političnem društvu „Sloveniji“ zbrani ljubljanski Slovenci prijeli se zadnjega, t. j. da bi se udeležili volitev.

Listek.

Prešern, Prešer in Prešeren?

Uganka „Novicam“ in njih abecednemu otroku, gospodu — b —.

V nečem dopisu iz Kanalske doline na Koroškem v „Novicah“ 20. marca letos gošpod — b — govori: „Dostikrat že so grajale „Novice“, da se slovenska imena tako rada pačijo. Kako pa je to, da tudi nekteri pisatelji Vaši še celo premnijo lastno ime neumrlega slovenskega pesnika našega Prešerna v Preširna? Prav veliko rodbin po vsem Slovenskem, posebno tudi tukaj v Ukrah se nahaja z imenom „Prešern“, nobena pa „Preširn“. Pesnikov brat Jurij, ki je leta 1868 kot vpokojeni (sic!) fajmošter tukaj v Kanalski dolini umrl, in s katerim je pisalec teh vrstic pogosto občeval, se je tudi vselej le podpisal: „Prešern“. Kako se je pa pesnik sam imenoval, to nam kažejo „poezije dr. Franceta Prešerina“, v katerih na strani 11. sam pové, kaj njegovo ime pomeni, ko o svojih poezijah pravi:

„Smének nas, ker smo Prešernove, biti prešernih; Pésem káže dovolj, kák je naš ôče kroták.“

Zadnje volitve deželnih poslanec so pokazale, da je narodna stranka v Ljubljani močnejša nego si je sama mislila, in da ni težko zmagati, ako je delovanje živo in odločno. Razen tega ni nobenega dvoma, da imajo v tretjem razredu narodnjaki veliko večino. O tem torej, ali je mogoče vsaj manjino v mestni zastop spraviti, ni niti vprašanja.

Ne pustite torej, ljuljanski slovenski volilci, da nemškutarji gospodarijo brez kontrole; da v protivnem duhu razupijajo naše staro mesto in deželo brez tehtnega in energičnega ugovora; da pri sestavljanji porotnikov enostransko nemškatarsko večino delajo tudi brez ugovora in kontrole od naših sram! Ne odtezajte se dalje boja, ker v volilnem boju se okrepi politični duh in energija, in če tudi za zdaj volite samo manjšino odločnih, izvedenih, zgovornih slovenskih mož, — iz manjšin, ktere imajo tako zdravo zrno rasti in razvoja v sebi kakor v Ljubljani narodna stranka, postanejo kmalu večine. Najnerodovitnejši posel na tem svetu pa je — roke križem držati in čakati, da pride zmaga brez boja.

Gospodarski napredok Rusije.

Ko smo zadnjikrat o ogromnem pomnoženju izvažanja žita iz Ruskega v našem listu govorili, smo rekli, da, čeravno je tudi Rusija lansko leto slabo letino imela, dej je vendar še toliko njenega pridelka ostalo, da je mogla celo zapadno Evropo, kjer so se v začetku zadnje jeseni celo lakote bali, ž njim napasti, in da so zbog tega že h koncu leta 1871 žitne cene na Angleškem in Francoskem padati začele.

Zdaj je do tega prišlo, da žitnim kupcem, ki so si preveč nakupili, posebno na Francoskem, kjer so se najbolj lakote bali, velike izgube preté. Pariz, kakor naša sporočila trdijo, je tako napolnen z moko, da jo že po prav nizkih cenah v renške kraje iz Pariza pošiljajo; francoski pristani so ravno tako polni žita in še ga je veliko iz Odese na potu, zato, ker pred kupljeno, se zdaj

mora vzeti. Tudi v jadranskih pristanih se je rusko žito pocenilo.

Velikokrat že je Rusija s svojim žitnim izobiljem zapadno Evropo napasla, pa tako se špekulacija o tem izobilji še ni premotila, ko zdaj. Žitni kupci na Angleškem, Francoskem in po jadranskih pristanih, izvedevši o slabih letini na Ruskem, so jesen v Odesi, Nikolajevu, Berdžanske, Azovu in Taganrogu vse pokupili, kar so mogli doseči, misleči, da izobilje Rusije ne bo zadostovalo velikemu nedostatku zapadne Evrope. Pa produktivna moč nove (zdanje) Rusije jih je v njenih računih prevarala. Rusija je veliko veliko več pridelala, kakor je v prejšnjih letih pridelavala. Od kod to pride? Odgovor najdemo v poslednjem listu „Birževih Vjedomost“, ki v dolgem članku o novi dobi južne Rusije govoré.

„Kjer so bile še nedavno neizmerne celine, puste stepne in strašne samote“, pravi omenjeni ruski list, „se zdaj že pogosto lepo obdelana polja nahajajo, ki se z mašinami in po najizkusnejih načinu obdelujejo. Od plemičev, katerim je za drage mašine i. t. d. denarja pomanjkovalo, so bogati moskovski trgovci ogromna zemljišča nakupili, ki jih obdelavajo po najracionalnejših metodah s parnimi plugi, ki po 20 do 25 tisoč srebrnih rubljev veljajo. Tako n. pr. je zemljišče Gavrilovka v bahmutskem okraju jekatarinoslavsko gubernije, — zemljišče ki meri 12 tisoč desetin, (t. j. 24 tisoč naših oralov) — neobdelano ležalo. Pred dvema letoma ga kupi moskovski trgovec Borisov. Zdaj je oskrbljeno z najboljšim orodjem, parnimi mlini, mehanično delavnico, s plugom na dve lokomotivi itd. Veliko je tudi takih podvzetnikov zdaj na južnem Ruskem, da nimajo drugačega, ko mašine, ktere o času setve in žetve izposojujejo. In da pomanjkanju tako izobraženih ekonomov, kakor jih tako umetno obdelovanje zahteva, v okom pride, je vlada v Nikolajevu napravila šesterorazredno zemljedelsko učilišče.

Kako je do tega prišlo, da se je tako v kratkem, reklo bi, v trenutku, toliko spremenilo? To so nasledki osvobodenja kmetov in naprav-

Mislim, da je Prešernova slava tolika, da ga z imenom „Prešeren“ ne moremo viši slavit.“

Kakor mačka željno poskoči, kadar kako miš ugleda, tako so k tem nepremišljenim besedam svoje trde kosti v skok povzdigne tudi vrle „Novice“, in pod črto jim dodale svojo nevednost, rekoč: „to, častiti gospod, morate vprašati gosp. Jož. Jurčiča in gosp. Jož. Stritarja; morebiti jima je Prešern iz unega sveta poslal pooblastilnico, da sta njegove poezije izdala pod imenom Preširna. Vred.“

Možu, kakoršen je urednik klepetavih „Novic“, slabo pristoji, poskušati gosp. Stritarja směšiti samo zato, ker je genijalen mož, kateri se jim nijše nikoli uklanjal, in kateri, če nema o slovstvu drugih zaslug, ima vsaj to, da je prvi slovenski pesnik zdanje dobe, ter da so njegove lepoznananske novine „Zvon“ bile take, da samo ene številke teh novin ne bi spisala vsa noviška mrgolázen, če se do razpoka napnè. Le črevlje sodi naj kopitar! ali bolje rečeno: kopita, parklje sodi naj novičar!

A vrnimo se k pisavi Prešernovega imena! Če so res „Novice“ grajale, da se slovenska imena tako rada pačijo, uspeha so do zdaj imele vrlo

mal, ker sicer se ne bi še vedno tako grdo pačila baš v noviškem stolnem gradu Ljubljani, in tukaj baš v najgorkejšem noviškem gnjezdu, namreč v čitalnici. Pojdi predragi — b —! malo po beli Ljubljani, ter oziraj se, kako so popisane deske takih slovenskih trgovcev, ki so v čitalnici kuhanji in pečeni! Da o slovenskem jeziku niti govora nij, to se umeje samo ob sebi, ker je slovenskih mož groza, celo svoja čisto slovenska imena po slovenski pisati. Na vélidem trgu hitro najdeš gosp. Soúvana, po francoski zasuknenega, če tudi mu je ime dala poštana slovenska sova; dalje proti staremu trgu zapaziš desko gosp. Jamsek, a nasproti njega te v oči zbole gosp. Matija Kuscher, da-si je ón Jámščak, ta Kuščar. In kaj te čaka v čitalnici, dragi — b —? Slišal bodeš, kako starina in mladina, upazen svojega naroda, golči o gospodih, katerim je ime: Gérme, Gérme, Kérčon, Kéršnik, Sléménik, Zúpan, Zúpan, Zupánšic, Vódnik, Skále, Skabérne, Stáre, Uraníč, Bélar, Sáje, Šeráve itd. Nepokváreno slovensko uho, ne še privajeno tega, v gospoško-germanskom duhu predelanega izrákanja ob pravem niti razumeti ne more ljubljanskih narodnih ste-

Ijenja železnic. Kmetje so začeli iz bolj nerodovitnih in bolj obljudenih krajev v južno Rusijo vreti, kar popred niso mogli, in tako je zdaj mogoče tiste plodne kraje južne stepo obdelavati, kjer se do najnovejše dobe delavec po nobeni ceni ni dobil. Železnice pa pripomorejo, da se pridelki morejo k morskim bregovom spravlji.

Pa železnice v južni Rusiji niso samo zemljedeleši koristne. One so tudi pripomogle, da so se odprla podzemeljska bogastva Ukrajne in donske zemlje.

Koliko premoga, železnic in drugih rud južna Rusija v svojih nedrijuh skriva, je „Slov. Nar.“ o različnih prilikah že v prejšnjih svojih tečajih opisaval. Toda vse to je moralo mrtvo in brez vse koristi ležati, kajti tam, kjer so rude, ni bilo topiliva; premoga pa zato niso mogli dovažati, ker bi bila vožnja več stala, nego je bilo vse vredno. Zdaj pa je vse drugače. Po železnicah se more rudnikom premog po nizki ceni dovažati. Kjer so bile pred samote, so zdaj že velikanske fabrike, ki železne in sploh rude obdelavajo. In tako je nastalo za južno Rusijo novo življenje, izbudile so se pred neznane njene moči, na blagor cele Rusije. Kar pa je še posebno važno pri tem, je to, da so trgovci začeli velika zemljišča pokupavati in prav za prav obrtniško obdelavati. Važno se nam to zato zdi, ker bo denar, ki se bo za zemeljske pridelke dobival, zanaprej na Ruskem ostaja in tako povekšaval denarno moč ruskega naroda.

Plemiči, v čijih rokah so dozdaj skoraj izključljivo zemljišča bila, so imeli navado, denar, ki so za pridelke svojih graščin potegovali, v Parizu in po drugih velikih mestih zapada zapravljati, in tako na zadnje na Ruskem ni bilo toliko denarja, kakor bi ga imelo biti. Ta napaka je sicer, kar je kmet osvoboden, od leta do leta menjava, in nadejamo se, da bo popolnem nehala. Car in carica sta letos že zgodaj šla v Krim, namesto na Nemško ali na Laško, in kar so železnice do Črnega morja zagotovljene, so začeli bogati Rusi sploh v Krimu ob morskih bregovih lepa poslopja napravljati si, da čez leto tam prebivajo.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 2. aprila. [Izv. dop.] Po vsem mestu je danes počil glas, da ima Dežman že dekret kot deželni glavar, in Aleksander Auersperg kot c. k. deželni predsednik, že v rokah.

Tako smo torej kranjski Slovenci dobili od nemškega ministerstva enega Dežmana na čelo deželnega zastopstva. Reklo bi se vodo v Savo nositi, ko bi hotel tu ponavljati kaj je Dežman in kak udarec v lice se je Slovencem storil s tem imenovanjem.

Imamo torej na čelu deželnega zastopa moža, ki je prototip neznačajnosti, moža ki je bil l. 1849 pansionist in je pel „Slavo Slavjanom“, ki se je l. 1861 dal zapeljati po svoji brezmerni častilakomnosti, da je javno prešel v nemški tabor, a vsaj še nekoliko držal slovenstvo, izrekaje 14. junija -1861 v državnem zboru na Dunaji, da je sicer „Slovenec in zastopnik dežele kjer skoro sami Slovenci prebivajo“, ki pa je v poslednjih letih odločno še dalje šel in se s krvjo zapisal stranki, ki poje „Wacht am Rhein“, prusko pesem, ktera hoče naznanjati narodno smrt prebivalcem „dežele, v kateri skoro samo Slovenci prebivajo.“

Gospod Dežman, zdanji deželni glavar je nekdaj javno na ulici svojemu bivšemu prijatelju nekje na šentpeterskem predmestju jezik pokazal in svoje izobraženje dokazal. Zdaj ga je menda ministerstvo za to lepo lastnost odlikovalo, da bi Slovencem ravno to „spoštovanje“ pokazalo, kterege je z onim dečinskim činom zdanji glavar staremu Z. hotel izraziti. Ali — — krugla hodi samo tako dolgo na vodo, dokler se ne ubije.

Iz Trsta. 29. marca. [Izv. dop.] (Čehi in Kraševci. — Stanje javne varnosti.) Vsakega človeka, ki ima kaj sreca za pravico, mora srd zgrabiti, ko sliši in čita o grozovitnem tlačenji Čehov. Mi stražniki slovanskih jadranskih obalov spremljamo s srčnim sočutjem stiskavanje naših bratov ob Vltavi, ker vidimo, da zmaga Čehov mora tudi nam prinesi ono, kar nam gre po postavah pravice in narave.

Odkar je Černe Kraševce prodal, pomagavši s svojim glasom našim najbujim sovražnikom ustavovercem k potrebnim večini, je na Krasu življenje postalo vse drugo. Mnogo kmetov, kateri še poprej niso imeli jasnih pojmov o poslanceh in državnem zboru, zdaj po posvetovanji in odpoljanji nezaupnice Černetu dobro znajo, kaj je poslanec in kaj državni zbor. Černe jih je to naučil. Narodno gibanje je postalo med Kraševci sedaj na prav ugoden način živo in splošno. Ob nedeljah se kmetje shajajo in skoro samo in edino o sedanji politiki in iznevercu Černetu govore. To zaslugo ima res Černe, da je narodno zavest pri Kraševcih tako obudil. Ako bi bil v državnem zboru zvest ostal federalistom, tedaj bi sedaj na Krasu ne bilo tako živega narodnega gibanja.

O stanju javne varnosti v Trstu sem že mnogokrat moral neugodna sporočila Vam pošiljati. Pa denes moram žaliboz zopet nekoliko donesti h kroniki dejanj surove sile. Na evetno nedeljo zvečer se je v veliki gostilnici „pri zelenem hribu“ (al monte verde), last bratov Kozlerjev, zbralno precej ljudi večjel težakov in delavcev. Pridejo v gostilnico neki godeci italijanske narodnosti in

zagodejo italijansko himno. Sedaj hočejo nekteri, naj godeci z italijansko himno utihnejo, drugi pa se tej želji ustavijo in kmalu skočita dva eden nad drugega, plinovi plamni se ugasnejo (ugasnil jih je krčmar Kermelič, da bi se nasprotniki ne videli), vname se strašen boj s stoli, noži, tudi samokresi so se čuli. Med bojem, kateri se že sme klanje imenovati, se je slišalo ihtenje žensk in otrok, to da malo, ker je bil hruš tak, da se je vsa gostilnica tresla. Ljudje so od vseh strani vkljup privreli in ko pride policija, se je boj obrnil tudi proti njej in še le potem, ko so policiji in vojaki hišo popolnem oblegli, je počasi nastal mir. Ko so zopet plinove luči užgali, bilo je grozno pogledati v gostilnico. Vse je bilo polno krv. Od ljudi je eden precej mrtev bležal, drugi pa so bili vsi zrezani in zvodeni. Morali so vse v bolnišnico spraviti, kjer mnogim smrt žuga. Trst je bil nekdaj mirno mesto, sedaj pa ga moramo v eno vrsto postaviti z napolitanskimi kraji. Pošten človek si že skoro ne upa iti v pivarno ali krčmo, ker vedno se čuje, da je bil kje kdo zaboden. Na evetno nedeljo sta se dva mlada fantalina s kakimi 17 leti, sprla in z noži eden drugega hudo ranila. Ako to naprej pojde, bodovali kmalu imeli v Trstu resnično podobo pestne pravice. Naši lahoti nosijo, prav tako kot v „zedinjeni Italiji“ njih rojaki, vedno bodala pri sebi. Vsak že nekoliko odrasli lahon ima bodalo ali temu podoben nož vedno pripravljen, da ga zasadi o prvem prepiru nasprotniku v prsi. Pač bi bilo v Trstu obsedno stanje bolj opravičeno, ko v Kolincu!

Politični razgled.

V velikonočnih praznikih je praznovala tudi politika, tako da danes ni važnega s političnega obzorca poročati. Časniki prinašajo velikonočna razmišljavanja. Vsi žele miru, žalibog da ostaja ta želja samo teorija, kajti v dejanji si protivniki želje samo tak mir, ki bi nastal po tem, ko bi mi Slovanje zlomljeni in onemogli na tleh ležali.

Iz Kolina, kamor je namestnik Koller tlačeče vojaško vkvartiranje vrgel, je potovala deputacija k cesarju in kralju v Peštu, da bi ga prosila, naj da odpraviti Kollerjeve naredbe v Kolincu. Deputacija ni bila puščena pred cesarja. „Politik“ prinaša vsled tega kako miren članek in naglaša, da ima vladar stati nad vladom in strankami, da je znamenje udanosti in ljubezni do kralja, ako sploh deputacije še k njemu hodijo.

Samo na Českem borba tudi v praznikih ni utihnila. Na obeh straneh so se delale priprave za volitve z dozdanjo neumornostjo in vladen pritisk ni odjenjal, temuč se, če mogoče še povečal. Kupovanje graščin, ktere imajo glasove v volitvah

brov, da govoré o svojih ljudéh, katere neumni kmet imenuje: „Grmek, Grm, Krčón, Krsnik, Slemenik, Župán, Župáneč, Župáneči, Vodnik, Skalé, Skabrné, Staré, Vranič ali Vranič, Belár, Sajé, Žaróvec(ne: Žeróvec, kakor bi tudi bilo treba pisati: Jarán, Jarín, Jaretina, Jariha, Jariša, Jarála, a ne: Jerán, Jerín itd., ker slovensčina korenike je r nema nego ima samo jar.)

Gospod — b — zdaj utegne poprašati: kaj imajo ta imena posla s Prešernom? — Počakaj malo, sladki otročič! Odgovora ti ne ostanemo dolžni. Vidiš, kakor je: Skabérne, Kérčon, pokvarjeno, enako neslovenski je čistim ušesom tudi izrekanje: Prešérn, malo ne tako s kislo-zakriviljenimi usti izgovorjeno, da bi mu najbolje ustrezala pisava: Prešárn, kar celo tvojemu razkovemu sluhu morebiti ne ugaja, ker ne zveni ožje od tiste nemške besede, o kateri Jakob Grimm piše, da je bila uže iz početka pošteno široka, a potem so jo njegovi rojaki še bolj neusmiljeno razširili, ker so končni s premenili v Š. In slavnega slovenskega pesnika so vsi vrstniki njegovi res imenovali Prešérna (Prešárna), ter tako ga imenujejo še zdaj stareji ljudje, kateri so živega poznavali. Da,

iz početka se je celo sam v „Ilirschem Listu“ in v „Čebelici“ vedno podpisoval: Prešern, kakor bi ga še zmirom rada videla pisanega tudi vidva, namreč ti, moj učeni — b — ! in še učenejše „Novice“, naš raz-monitér. Žal, da vama je uže sam Prešeren to veselje skrhal; kajti bistroumni mož je tako sodil: „po novejšem se prav piše: nemirin, kriovéřin, hudoúřin (denes pišemo: nemirén itd., a v neki dobi se je i stavil namesto e); zategadelj niti pisanje Prešern ne more pravilno biti, ker je moje ime tako narejeno, kakor beseda nemirin.“ — Začel se je torej v poslednjem času pod svoja slovenska dela podpisovati: Prešérn. Preiskujeta njegove podpise in gotovo najdeti, da je to res, ter se moreta iz tega učiti, ako nista uže zdaj preučena, da je celo Prešeren čutil, kako se naša osobna imena z večine krivo pišejo in često krivo izrekajo, česar še do zdaj nijsmo niti odpravili niti resno izkušali, da se odpravi; dalje, da je Prešeren tudi v najmanjši stvari tudi vedno s časom napredoval, a ne zaviral napredovanja, ker sicer ne bi niti svojih zbranih pesnij bil dal natisniti v Gajici, nego rajši v Bohorici, s katero je iz početka pisal on in za tiste dobe malo ne vse ostalo slovenstvo.

O, uže vidim, kako oba náme letita, kričč: naj se torej piše Prešérin, kakor je naposlед sam hotel! — Prosim, postojta malo, predno me podcereta in na pravopisni prestol posadita Prešernovega imena obliko, kakoršne pesnik zdaj sam ne bi odobraval, ako bi še živel. Povedi mi, abecedarček — b — ! zakaj ti pišeš: „pesnikov brat Jurij, a ne, kakor je bilo do najnovejše dobe navadno: Juri? Saj vendar veš, da bi ta upokojeni gospod sam sebe tako malo kedaj bil hotel podpisati: Jurij, kakor bi mu nikoli izperesa ne bilo moglo uiti: Prešeren, ako bi se namreč bil slovenski podpisoval. Utegneš mi odgovoriti: samo en Jurij me še ne dene v koš; ne ustrašim se jih deset! Besedo: Jurij zategadelj tako stavim, ker zahteva zdanji pravopis. — Res je, moj vrli — b — ! Vidim, da ti in tvoje „Novice“ nijsta vsa tako samoglava, kakor se na videz kujata; počasi, ako tudi nerada, od vseh strani jirina, poprimeta mnogo novih stvari, katere se niso zavrgle vama v glavi, in če se ne motim, uže „Novice“ same so pisale baš Prešeren, česar zdaj vendar ne morem trditi za gotovo,* niti se

*) A je gotovo. Na pr. Novice l. 1870 na 390. strani naznancajo predstavo v spomin Prešerina na dveh

velikoposestnikov nadaljevalo se je od obeh strani. Ustavoverci so se te dni ustrašili poročila, da je zmaga že za narodno stranko gotova.

Hrvatski sabor je sklican z najvišjim ročnim pismom 29. marca na dan 15. junija tega leta. Do tačas morajo torej nove volitve na Hrvatskem končane biti.

Na Španjskem so sedaj volitve za državni zastop (cortes) in republikanci delajo z vsemi močmi, da bi zmagali. V Granadi je vlada na nepostaven način eno republikansko družbo razgnala, kar je krvav boj uzročilo. V Sevilli se enakih dogodkov boje. Moč kralja Amadea se izpodkopava in že se govori o premembri v osebi španjskega vladarja. Kralj Amadeo je sicer srčen, a dvomi se, ali se bode mogel obdržati.

Razne stvari.

* (Slovenska ministerijalnost.) Denašnjega ministerstva, ktero si nadevuje po svojih organih ime „nemško“, ktero edinstveno in kompaktno proti Slovanom dela, menda živa federalistična duša ne hvali, niti v njegovi celoti, niti podenih njegovih udov. Samo slovenske, na duhu in umu ostarele „Novice“ so tako visokopolitične in tako oportunske, da pokadé českemu renegatu in ministru Chlumetzkemu, češ, da je v Mariboru pri odprtji vinorejske šole za narodno stranko pomirljivo govoril. „Slov. Narod“ je ta govor v 30. številki v uvodnem članku osvetil. Da celo pametni Nemci niso tako ministerijalni kakor naš postaren monitér, naj priča sledeča nemška sodba. Prvi vinstveni nemški strokovnjaki list „Weinlaube“, (št. 7) kterege izdaje v Klosterneuburgu slavni nemški učenjak in strokovnjak baron Babo, pravi o tej svečanosti in o govorih v Mariboru govorjenih: „Iz govorjenih govorov se vidi, da je imela vinstvena šola zato toliko visocih botrov, ker se je s tem dokazovala visoko-uradna skrbljivost za materijalni blagor kmetskega prebijateljstva upornih (widerhaorig) Slovencev; drugod se doslej žali božni opazilo, da se visoki gospodje „tam gori“ za uborneže (aschenbrödel) deželne kulture več interesirajo kot dozdaj, dasi bi imeli vzroka dovolj.“ Od kraja smo mislili, da „Nov.“ po svoji šegi samo zato ministra pohvalijo, da bi prokleti jim „Slov. Narod“ dementirale. A poroča se nam, da je uzrok tudi ta, da kmetijske Novice vsakega kmetijskega ministra rade „špogajo“ zavoljo onih grošev, ktere kmetijska družba dobri. To je politika Ezavove leče, po Preširnu: „za peseta kruha kos, da lajal več ne bo“.

* (Dr. Razlagovega „Pravnika“ slovenskega) štev. 5, 6, 7 in 8 za mesec mare in april pridejo ob enem ta mesec na svetlo, ker

prinesejo vse po novem zemljeknjičnem redu potrebne obrazce odlokov, vpisov itd. ter tudi nekterih vlog, kar na drobno tiskano obsegajo $2\frac{1}{2}$ pole. Vsled nove notarske postave se bode bolje pogostoma rabil slovenski jezik in nobeden sodnik in zemljeknjični uradnik se ne bode mogel izgovarjati, da nema za dotične rešitve potrebnih obrazcev, kakor jih je v nemškem jeziku izdala državna tiskarnica.

* (Slovensko gledišče). Zadnja predstava dramatičnega društva v Ljubljani na veliki pondeljek („Zapravljivec“) je izpadla izvrstno. Gledišče je bilo prenapolneno in igralec se more reči, da so svoje naloge vršili, kakor jih bolje ne more lehko zahtevati kmalu kako provincijalne mesto.

* (Umno kletarstvo,) ali poduk kako z vinom in vinskim moštom ravnati, ktero knjigo piše dr. Vošnjak, je odbor družbe sv. Mohorja sklenil prihodnje leto izdati. To navajamo, ker je po pomoti našega tiskarnega zlagatelja v zadnjem listu na koncu poročila o družbi sv. Mohorja bilo izpuščeno.

* (Imenovanje.) G. Karel Pleško, dozdaj adjunkt v Kamniku, je postal okrajni sodnik v Črnomlji. — Minister za uk in bogočastje je imenoval gospoda Jožefa Stareta, do sedaj učitelja na gimnaziji v Požegi, in gospoda Janeza Poljanca, do sedaj suplenta na gimnaziji v Mariboru, za prava gimnazijalna učitelja v Novem mestu. Oba sta Slovence.

* (Prazne službe.) Na Kranjskem je prazna služba davkarja III. reda (IX. dietni razred, 1000 gld.), eventuelno služba davkarskega kontrolorja (1000 gld. ali 900 gld. ali 800 gld.) in eventuelno služba davkarskega oficijala (700, 600 ali 500 gld.) Pri vseh teh službah je treba kavejje v znesku letne plače in znanje deželnih jezikov; prošnje v treh tednih finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani. — Pri rudniški šoli v Idriji učiteljska služba za 2. razred in sadjerejo (315 gl., 18 gld. 90 kr. za drva, prosto stanovanje); prošnje z dotičnimi spričali v štirih tednih c. k. rudniškemu ravnateljstvu v Idriji. — V Slovenjem Gradeu na Štajerskem služba nadučitelja (600 gld. plače, 100 gld. opravilne doklade, stanovanje); prošnje do konca aprila krajnemu šolskemu svetu v Slovenjem Gradeu. — V Vremu na Kranjskem služba učitelja; prošnje do 10. aprila okrajnemu šolskemu svetu v Postojni.

* (Slovenska edinost.) Dunajski in magjarski listi so raztrabili po svetu novost, da gredo iz Hrvatskega veljaki gospodje dr. Makane, dr. Kopac (rojen Slovenec) in dr. Barčič kot deputacija v Turin Košutove alianco prosit. V zadnjem „Obzoru“ imenovani gospodje izrekajo,

mi to ne zdi nič važno, ker o takih poslih „Novice“ nemajo nikakoršne svoje misli, torej o njih ne morejo zakonov postavljati.

A zdaj, ko sva Jurija v kraj dela, ali ti pišeš: preporn človek (ein streitsüchtiger Mensch)? Zelen od same jeze mi odgovarjaš: ako tudi sem abecedar, a to znam, da ta pridevek izvira iz besede: prepip, in da je treba pisati: prepiren! — Modro golčiš! Ne bil bi mislil, da toliko znaš, ker si še tako nežen. A zdaj sem te po ovinkih zvabil tja, kjer sem te hotel videti. Poslušaj me torej, in dobro si otredi ušesa, da ne pozabiš, kar ti porečem. Uvrítiti se imaš, da na pravopis menj grešiš, ako pišeš: Juri namesto: Jurij, nego ako namesto: Preširen postaviš: Prešerin, ali celo: Prešern.

Ne utegnem razlagati vsega, kar bi se o naših osobnih imenih (priimkih) dalo govoriti, ker s tem bi se popisala obširna knjiga; a kolikor zdaj potrebuješ in moreš umeti, toliko ti bodi povestano. Slovenska osobna imena so nekatera iz nezloženih samostavnikov, na pr. Jánjčar, Pétrič, Zaméjec, Pogačnik, Jarán itd.; krajih; sedem strani dalje poročajo o slavnosti Prešernovi, godu Prešernovem itd. Uredn.

da je to laž, rekši, da hrvatski narod ni še tako globoko pal od nekdanjega sovražnika milosti prisiti. „Kar se pa naših českih bratov tiče — pravi ona trojica — to podpisani, kakor tudi vsi drugi Hrvati in Slovenci želje, da bode med Čehi in Jugoslovani zveza čem ožja in močnejša v ljubezni in pripomoči“.

* (V slavo Preširnu) in Vodniku bode v Gorici dijaška beseda, kakor „Soča“ poroča, v saboto, 6. aprila, v dvorani goriške čitalnice.

* (Društvo poštnih uradnikov,) katero so pred kratkim po izgledu svojih vrstnikov v drugih deželah ustanovili poštni uradniki na Kranjskem in Primorskem za varovanje svojih interesov, ima svoj sedež v Ljubljani. Občni zbor društva bodo držani ali v Ljubljani ali v Kopru. Predsednik društva je poštar g. Martin Dragan v Beli peči.

Gospodarske stvari.

— S tem odpiramo nov oddelek v svojem listu. Prinašali bomo v njem kratke zaznamke o vseh stvareh, ki se tičejo materialnega stanja našega naroda. Vsako soboto bodo čestiti naročniki dobili cene najnavadnejših obrodkov naše zemlje na trgih, s katerimi je naš narod v zvezi. Da pa nalog, kateri smo si s tem novim oddelkom v listu postavili, izpolniti moremo, se obračamo tu do vseh rodoljubov, sprošnjo, naj nas blagovolje obilno podpirati z dopisi in poročili o materialnem stanju našega naroda, posebno rodoljubnim gospodom trgovcem in obrtnikom velja naša prošnja, katero upamo, da bode vsak, komur je mogoče, rad izpolnil.

Uredništvo „Slov. Naroda“.

— Vinogradno društvo se je ustanovilo v Ormuži in si postavilo namen, poboljšavati vino v Ormuški okolici s skrbjo za dobro obdelovanje vinogradov in sajenje žlahtnih trt.

— Za železnico iz Loke čez Razdrto v Trst se poteguje tržaški mestni zbor v posebni spomenici na ministerstvo in pravi, da bi imenovana železnica mogla konkurirati z vsemi železnicami čez Alpe in da jo Predilska železnica ne bode mogla nadomestiti. Ministerstvo naj torej kmalu predloži državnemu zboru postavo o črti Loka-Razdrto-Trst in naj v oni postavi zagotovi, da bode stavilo tudi železnico iz Trsta čez Lokvo v Karlovec, železnico iz Trsta čez Pazenj v Pulj, in iz Razdrtega v Goricu.

— Nova pošta se je odprla 1. aprila pri sv. Barbari v Halozah.

— Za stavljenje železnice iz Trbiža v Beljak se ponudbe še do 10. aprila sprejemajo pri c. k. priv. Rudolfovi železnicici.

teri uže temni po razumu, vsak je iz početka nekaj značil in znači še zdaj, kakor druge navadne besede samostavnega rodu; na pr. Zaméjec je človek za mejo bivajoč, Dobrodruž je dober tovariš, Gázivoda je tak, ki vodo gazi ali brede itd. A če so priimki samo navadne besede, kako bi ti rekeli, ali so pokorni tistim pravopisnim pravilom, katerim so te besede pokorne, ali niso? — Torej tega se zopet ne predrzuješ odgovoriti, posebno zato ne, trdiš, ker se tudi Nemei v priimkih ne drže nobenega stalnega pravila. Nemei! vedno sami Nemei! Ali ne čutiš, kako si uže do kostij ves ponemčen? Ako Nemei tako nedosledno delajo, treba li, da ti za njimi lažiš? Posnemaj Nemei rajše tam, kjer so posnemanja vredni, a kjer ga nijo, tam bodi ti pametnejši, če moreš. Nemcem pozneje o tej stvari namesto mene odgovori drug slaven mož njih krví; zdaj te samo še vprašam: kako so delali Grki in Latinci, ki so imeli pravopisje bolj po naše osnovano, vsaj kar se načel tiče? Ali so priimke tudi pravopisno ločili od navadnih besed? Nikoli se niso domislili take neumnosti, ki je poročena v mrakoviti dobi srednjega veka. S kratka, priimki in vse svojska imena so vedno in povsod pokorna samo tistim pravopisnim pravilom, katerim vse navadne besede. Edino to je pametno, vse drugo brezumno!

(Dalj prih.)

— V Wieliczki je vir, iz katerega je voda v solnik pritekala, na naglem usahnil. Rudarji so vsled tega osupnjeni in se boje, da bode voda drugje prodrla v solnik.

— Pošte na železničnih vlakih prodajojo od 1. aprila kakor drugi poštni uradi koleke za pisma in korerpondenčne liste. Tako bode potnikom mogoče med vožnjo samo male dopise poskrbeti.

Za stradajoče slovenske brate na Kranjskem

je dalje „Slovenškemu Narodu“ došlo:

	gld. kr.
Prenesek iz št. 37 „Slov. Nar.“ . . .	566 94
Po gosp. drd. Šuklje-ju nam je došlo 84 gld., nabranih pri slovesnem ko- mersu dunajskih študentov v čast Preširnu	84 —
	Skupaj . . . . .
	650 94

Dunajska borsa 3. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovecih	64 gld. 70 kr.
1860 drž. posojilo	102 " 25 "
Akcije národné banke	8 " 38 "
Napol.	8 " 81 "
Srebro	108 " — "
C. k. cekini	5 " 26 "

Kovane uradno preiskavane decimalne vase

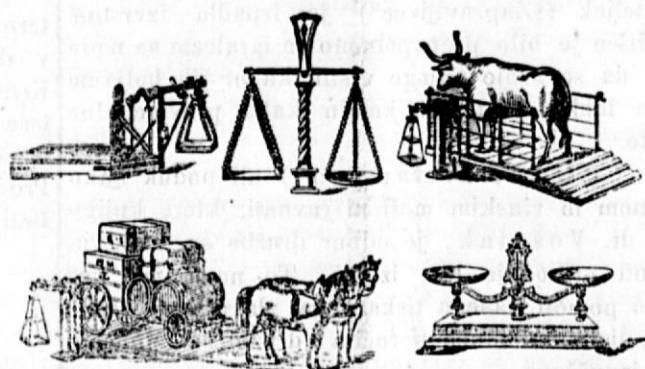
Nositeljna moč:	1	2	3	5	10	15	cent.
Cena, gld.:	18	21	25	35	45	55	
Nositeljna moč:	20	25	30	40	50	cent.	
Cena, gld.:	70	80	90	100	110		

Balancirne vase:

Nositeljna moč:	1	2	4	10	20	30	fnt.
Cena, gld.:	5	6	7.50	12	15	18	
Nositeljna moč:	40	50	60	70	80	fnt.	
Cena, gld.:	20	22	25	27.50	30		

Nositeljna moč:	15	20	25	30	40	50	cent.
Cena, gld.:	150	170	200	230	300	350	
Nositeljna moč:	600	650	750	900			
Cena, gld.:							

L. Buganly & Comp., fabrikanti vag in utegov. Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Dalje vse sorte druge vase in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže precej: (11—83)

5000 trsnih sadežev 2letnih, dobro vkoreninjenih Šipon ali mosler in erjavina (rother Portogiesler) oddam iz lastne trsnice **1000** po **14 gld.** (60—3)

v Poljčane (Südbahnstation Pöltschah postavljene.

Dr. Vošnjak v Ljubljani.

Friedmannovo

naznanilo reči po krajcarji

dokazuje, da se vsaki konkurenčiji ustavlja; čeravno so reči po nezaslišano nizki ceni naznanjene, vendar po vrednosti bolj zadovoljujejo, kakor se pričakuje.

1 kr. 5 jeklenih peres.	5 kr. ščipalec za smodke.
1 kr. 2 dobra peresnika.	5, 10, 20, 30, 40 kr. različne reči
1 kr. 1 zvezek za pisanie.	pripravne za darila gospom,
1, 2, 3, 5 kr. različni parfumi.	gospodom, deckom in deklcam.
rani umetni ognji za izbo.	6 kr. 12 kodralcev iz dobrega
2 kr. ena žlica za kavo iz me-	usnja.
ta, posrebrana.	8 kr. otroška ura z verižico.
2 kr. 1 kos finega mija za	10 kr. 1 par evirnatih rokovic
toiletto.	za otroke.
3 kr. 1 praktičen klučedržec.	10 kr. ena fina svilna petlja za
3 kr. 1 krtica za mažanje.	gospode.
3 kr. 2 knjižice finega papirja	15 kr. 1 par velikih močnih
za Havanacigare.	novic za gospode.
3 kr. en patentiran gumbnik za	15 kr. 1 par evirnatih rokovic
čevlje in rokavice.	za gospode.
3 kr. 1 kos gumija za brisanje.	15 kr. Jermen za pled iz usnja.
3 kr. ena mašina za vdejanje.	15 kr. jedna priprava nož i vilice.
3 kr. ena večna praktika.	15 kr. ena steklenica finega
3 kr. 1 kos finega pečatnega	parfuma.
voska z vonjavo.	15 kr. steklenica prave kolonjske
3 kr. 1 skudelica iz pleha.	vode.
3 kr. 1 fino kresalo napolnjeno	15 kr. fine škarje.
z žveplenkami.	20 kr. 1 par evirnatih rokovic
3 kr. 1 steklenica dunajske na-	za gospode.
predovalne tinte.	20 kr. steklenica tekočega lima,
4 kr. 1 eleganten okvir za foto-	ki se lahko mrzel rabi.
grafije.	20 kr. velika harmonika na meh.
4 kr. 1 predalnik za barve z 12	20 kr. jerbas za kruh iz drota.
barvami s čopičem.	20 kr. krtiča za glavo, dobre
4 kr. en præc prizgalnice.	sorte.
4 kr. en posreben naprastek.	20 kr. mašina za lovenje bolj.
5 kr. eno žepno zrealo.	20 kr. žepen termometer, dobro
5 kr. ena ustna harmonika.	reguliran.
5 kr. ene klešče za sladkor.	20 kr. praktičen razategavec za
5 kr. 1 par podvezkov.	rokovice.
5 kr. ena žlica iz metala, po-	20 kr. fina žepna krtiča z glav-
posrebrna.	nikom in zrealom.
5 kr. eno žepno kresalo.	20 kr. 1 par vaz za cvetlice iz
5 kr. en mamevice.	porcelana.
5 kr. ena edenica verižica za uro.	20 kr. dober angleški dalekogled,
5 kr. ena manšeta za svetlinik	ki kaže četrte milje daleč.
5 kr. ena srebrna krogla, naj-	20 kr. dobra angleška britve.
boljše značilo za metal.	20 kr. 1 par močnih, dolgih
5 kr. različne igrăče.	ženskih novic.
5 kr. različne družbne igre.	20 kr. blazinel za šivanje, ki
5 kr. edenica knjiga z podobami	se da priviti k mizi.
s textom.	20 kr. 1 par prekoramme.
5 kr. 1 fina broša.	20 kr. cela jedna priprava, nož,
5 kr. en čeden prstan.	vilice in žlica.
5 kr. en praktičen kazalec da-	20 kr. 100 finih zavitkov za
tuma.	pisma.
5 kr. ena skudelica za kavo.	25 kr. solnčna ura, dobro regu-
5 kr. ena fina manšeta za luč.	litranja.
5 kr. 1 kos glicerinskega ali	25 kr. album za fotografije.
rastlinskega mija.	25 kr. nanosnik, optično steklo.
5 kr. 1 kos fine vočene pomadec.	30 kr. jerbas za na trgu.
5 kr. en obročen glavnik iz kav-	30 kr. patentiran brus za vsako
čuka.	rezalo.
5 kr. Najboljša rastlinska pasta	30 kr. najnovejša angleška cu-
za zobe.	zala za otroke; pri rabi teh
5 kr. ena hranilica iz pleha.	cuvali dojivke ni treba.
5 kr. 1 par hlačnih varovalcev.	35 kr. globus, kteri v obravanh
5 kr. lepe plehaste trompete.	kaže narode na zemlji.
5 kr. ena piščalka za lov ali za	35 kr. otroško gledališče s podo-
signale.	bambi.
5 kr. ena smodkarnica, nova in	35 kr. velika, močna šolska
praktična.	torba z jermen.
5 kr. en karton s 3 kosi finega	40 kr. 100 finih papirjev za
pečatnega voska.	pisma.
5 kr. 12 svinčnikov.	50 kr. en solnčnik.
5 kr. en zamašek.	1 fl. 20 kr. dober velik dežnik.
5 kr. narlepke fotografije.	1 fl. 30 kr. ura za izbo, dobro

(44—9)

Zastonj in franko dobijo vsakdo en ilustriran katalog, v katerem je tisúč vrstno blago zapisano.

A. Friedmann, Wien, Praterstrasse Nr. 26.

Sladova mila

za rabo pri kopeli in toleti,

so izvanredno dobra za bolezni v muskulih, kosteh in živeh (izrek kneza Bismarcka, barona von der Heydt in baronke Graffenreidiske itd. itd.), odpravijo vse nesnage na koži in na pravijo čvrsto zdravo kožno harvo. (Po poročilu časnika "Wiener medicin. Presse.")

Pravo se samo dobi po dvornega založnika

Janeza Hoffa c. k. konces. centralni zalogi, Dunaj, 11 Kärntnerring 11

V Ljubljanski pravo samo pri gosp. Martino Galobu.
V Apoteci pri gosp. Ant. Depetru, apotekarju.

Avstrijsko centralno stavbno društvo

na Dunaji, na Dunaju

ustanovljeno na vzajemnost s temeljnimi kapitalom v znesku

5 miljonov goldinarjev,

od katerih se bodeta izprva 2 milijona emitirala,

daje vsakemu priliku, si z malimi mesečnimi plačili od 10 goldinarjev na vije- tm z enokratno pristopino v znesku 20 goldinarjev lastno hišo, posestvo, gračino itd. pridobiti. Vsako plačilo daje do prve bilance 5 percentov obresti in je deležno vsega čistega dobička društva.

Plačila o pristopu s priloženimi zneski sprejema glavno zastopstvo avstrijskega centralnega stavbnega društva:

Rothschild & Co., Dunaj, Opernring 21,

kjer se prospekti, pravila itd. brezplačno razdavajo in razpošljajo.

(44—5)

Menjavnica

dunajske komisijonske banke

Kohlmarkt 4,

emitira

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vrste sreček in se smejo te sestave že za to k najbolj koristnim štetim, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovecih